

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

11. Sub qua adoratione comprehendatur adorato Pontificis ad Latriam ne,
vel ad Dubitam? Et opinio Cara muelis affertur. Ex part. 11. tr. addit. 1.
res. etiam 11.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

alteram pedum osculationem, quam Pontifici Maximo in eius electione deferunt tantum, deinde manus, vel os inter Missarum solemniam, cum ad ea celebranda conveniant, osculantur. Eumvero in his amplissimis Partibus perfectorum status confisist, fides nostra stabilitur, & totius Ecclesiae fundamenta firmanur, cum super eos totius orbis cura sit posita. Ne igitur absurdum esset, eos, in quibus Pontificale ostium, caelestisque ianua obvoluitur, semper supplicium more iacere, aut humiliationem pedum deferre (quod ab incipientibus, & Cathecumenis fieri solitum in Ecclesia docet Origenes in cap. 19. *Matthai*, & Augustinus de fide, & *Symbolo*) merito Patres relicta pedum osculatione, caput Pontifici demittere; inclinare cervicem, corpus reverentiae causa inflectere, atque incurvare sicut soliti, ut illud oraculum firmissimum foret, sub quo crouantur qui portant orbem. Hucusque Episcopus Vestanus.

2. Et post illum Ioannes Lorinus in *Acta Apostolorum c. 10. v. 25*, sic asserit: Hoc tempore Cardinales, ac multis retro annis post unam, aut alteram pedum Pontificis osculationem in ipsius electione, deferunt ei manus tantum, vel os inter Missarum solemniam, cum ad osculum admittuntur; sunt enim Pontificis, ac Ecclesiae totius primarii Consilij, ac veluti cardines, super quos Deus posuit orbem. Ita ille.

3. Sed hic notandum est, quod licet Domini Cardinales non adorant ita saepius Pontificem genuflexione, & pedum osculatione; adorant tamen illum osculo manus, ut ante Missam in Capella Papali semper ab ipsis efficitur, ut supra notatum est. Probatum, osculum manus adorationem significat, ut eruditè probat sapientissimus Magister Raphael dela Torre in 2.2. *D. Thoma* tomo 2. *quaestione 48. disputatione 5. artic. 2. num. 22*. ubi sic ait: Superest, ut de reverentia, & adorationis osculo, quod praesentis institutum est, nonnihil dicamus; aduertentes osculis ab antiquissimis temporibus solere significari affectum, & recognitionem submissionis, reverentiae, aut gratitudinis: quod ad adorationem externam pertinere, ex definitione à nobis allata de adoratione clarum est: fuisseque in usu vetustissimo, & ferè cum ipsa natura ortum huiusmodi adorandi modum testantur sacri authores, & prophani: Cicero *orat. 5. contra Verrem* ait: Agrigenti, quod oppidum est in Sicilia, aneum fuisse Herculis simulachrum, quod os, atque mentum detrita haberet, propter frequentiam scilicet eorum, qui eò venerationis gratia osculari accederent. Et Prudentius cum cultus, & adorationis rationem describeret, quo antiqui Solem prosequerantur, inter cetera dixit: Eos, equis quoque, qui Solis currum traherent pedes fuisse osculatos. Et de manuum osculatione multa statim. Nunc autem adorandi modum per oscula, frequentiorum fuisse apud Hebraeos, patet ex multis sacrae Scripturae locis, *Esther. 5*. Regina osculando summitatem sceptri Regis Assueri Regem adoravit. Et Sunamitis similiter apprehendit pedes Elisei, nimirum hos osculata in reverentiae signum, *quarto Regum 4*. Et Rex Nabuchodonosor perterritus sapientia Danielis cecedit in faciem suam, osculatus, nempe, eius pedes, *Danieli 2*. Eandem adorationem praestitisse Alexandrum Iaddo Sacerdoti Magno Hebraeorum narrat Iosephus *lib. 21. cap. 18. & Luc. 7. de Magdalena, & 8. de Iairo; Actorum 10. de Cornelio*. Denique oscula ad Religionem, & adorationem maximè apud Hebraeos pertinere, vel ex eo colligere licet, quod verbum osculandi

Tom. I X.

Hebraum Nasak, ad adorationem refertur sapientissime, *Psal. 2*. ubi vulgata habet: Apprehendite disciplinam; ponitur verbum praefatum Nasak, quo promiscuè vntur Hebraei pro osculari, & adorare. Hieronymus vertit: Adorate purè: quam versionem defendit in Apologia contra Rufinum. *Septuaginta*, & alij: Osculamini filium, in quo fit allusio ad veterem adorandi modum per oscula, ut Hieronymus adnotavit: & *Osee 13*. ubi nos legimus: Vitulos adorant. Pagninus, Regia, Tigurtina legunt: Osculantur vitulos: & Hieronymus ait, sic vertisse Aquilam: & *Genes. 41*, illud quod Pharaon de Iosepho dixit: Ad tui oris imperium cunctus populus obediet: legit Regia: Super os tuum osculabitur omnis populus. Hoc nempe signo, te illorum esse Dominum ostendentes; Ecce non solum apud Hebraeos, verum apud Aegyptios, qui se omnium antiquissimos iactabant, mos erat osculis submissionem, ac reverentiam erga aliquem profiteri, quod ad adorationem pertinere certò certius est. Praecipuè autem huiusmodi adorationis modus in osculo manuum exercebatur, ut patet 3. *Reg. 19. Job. 31. & Apuleio Apolog. 1. lib. 4. de asino aureo; Minutio in Octau. & ex Plinio citandis*. Haec omnia Magister Torre.

4. Quae quidem satis ostendunt, Eminentissimos Cardinales dum ad osculum manus Pontificis admittuntur, signo illo exteriori, (ut alij genuflexione, & pedum osculatione) nempe osculo manus, Summum Pontificem venerari, ac adorare; Vide Ioannem Wigers de *iust. tract. 8. cap. 3. dub. 1. num. 1*. qui etiam docet, manus ex osculationem esse signum adorationis.

RESOL. XI.

Sub qua adoratione comprehendatur adoratio Pontificis ad Laviamne, vel ad Duliam? Et opinio Caramuellis asseritur. Ex part. 11. tract. addit. Resertiam 11.

§. 1. Satis itaque superius probatum est ex orationibus, & perpetuo usu Ecclesiae, licitè Pontificem à Christi fidelibus adorari, nunc videndum est, ad quam adorationem reducenda sit adoratio Pontificis, & ad hoc dubium sic novissimè respondet doctissimus, & amicissimus Abbas Ioannes Caramuel de *Hierarchia Ecclesiastica libro 1. disputatione 60. num. 680*. ubi sic ait: Si Deus solus est adorandus, quomodo Summus Pontifex adorari praecipitur? & si iste adorari debet, aut potest, cessat lex illa, quae creaturas adorari interdicit.

2. Respondeo, adorationem esse duplicem, Laviamne, & Duliam: illamque Deo deberi, istam verò dicere reverentiam, & cultum, qui hominibus competere queat. Addo utramque deberi Pontifici Summo, sed diversimodè considerato. Potest enim considerari ut quòd; potest ut quo, & consideratur priori modo, quando ut persona; & posteriori, quando ut imago, umbra; quando ut Prochristus; quando ut Pro Deus, hoc est Christi Vicarius. Profectò Duliam cultum nemo Patri Optimo Maximo negare audebit, qui sciat in tabulis diuinis legem esse, quae parentes honorari praecipiat. Hic cultus debetur Pontifici considerato ut quòd, quatenus enim homo est, est homo facer, homo summus, & ceteris uniuersis praelatus. At si consideretur ut quo, ut Vicarius Christi, ut via ad terminum,

E e 3 vbi